

Bielenie zubov a výrobky na bielenie zubov

Bielenie zubov nie je žiadnou novinkou. Používali ho už starí Egypťania, podmanilo si obyvateľov amerického kontinentu a príchodom Internetu a internetového predaja dorazilo aj na Slovensko. Množstvo výrobkov dostupných na trhu je dôkazom toho, že biele zuby už nemusia byť iba výsadou hollywoodskych hviezd, ale môže sa k nim dopracovať takmer každý v pohodlí domova za relatívne krátky čas.

MECHANICKÉ BIELENIE ZUBOV

Neželanému sfarbeniu zubov u človeka môže prísť v čase ich vývoja, ale najmä neskôr a príčinou môžu byť lieky (tetracyklín), nadmerný prísun fluóru, farbivá z potravín (káva, čaj, sójová omáčka, špenát, cvikla, červené víno, čučoriedky) a fajčenie. Odstrániť ho možno pravidelným čistením, napríklad bieliacimi zubnými pastami, kedy sa z povrchu zubov odstráni neželaný nános, zuby sa vyleštia a vráti sa im tak pôvodná farba.

CHEMICKÉ BIELENIE ZUBOV

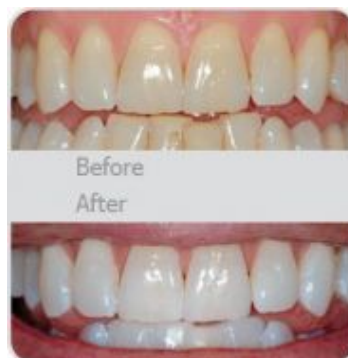
Dosiahnuť bielu farbu z prirodzene tmavšej farby zubov možno však iba chemickou cestou - bielením skloviny. Na tento účel sa používa peroxid vodíka alebo látky, ktoré peroxid vodíka uvoľňujú (ďalej len „peroxid“). Zásah do štruktúry zubov je však spojený s istými rizikami a nepríjemnými sprievodnými javmi, ktoré sa nemusia vyskytnúť u každého. Predovšetkým ide o tupú bolesť počas samotného zákroku, zvýšenú citlivosť zubov a občasné bodavé bolesti, ktoré pretrvávajú istý čas po zákroku. Okrem toho sú zuby po aplikácii náchylnejšie na zachytávanie rôznych pigmentov a tvorbu kazu, nehovoriac o tom, že bieliaca látka neúčinkuje na umelé náhrady a výplne, teda ani na biele plomby. Okrem toho

svetlejšie, sivé, modrasté odtiene a takzvané tetracyklínové zuby sa bielia omnoho ťažšie ako žlté, oranžové alebo hnedé odtiene.

VÝROBKY NA BIELENIE ZUBOV

Na trhu sa vyskytuje široký sortiment výrobkov na chemické bielenie zubov, ktoré je možné zakúpiť v lekárňach, drogériách a cez internet. Sú to rôzne pásiky s gélom, tyčinky, perá, ktoré sa prikladajú na predné zuby a nechajú sa pôsobiť niekoľko minút. Existujú však aj domáce bieliace súpravy, ktorých súčasťou je násada na ochranu ďasien z pružného materiálu. Bieliaci výrobok sa po nanosení necháva pôsobiť niekoľko hodín, najlepšie počas spánku. Podľa výrobcov si takéto výrobky môžu aplikovať spotrebiteľia v domácom prostredí sami a celý proces bielenia trvá 10 – 14 dní. Intenzívnejšie a kratšie trvajúce bielenie možno získať u zubného lekára a to nanášaním gélu s vysokým obsahom peroxidu za pomoci špeciálneho svetla alebo ohrevu. Podmienkou je však zdravotný stav ústnej dutiny, pretože bieliace výrobky s vyšším obsahom peroxidu je možné nanášať len na zdravé zuby a ďasná a pri aplikácii v domácom prostredí až po konzultácii so zubným lekárom.

SÚČASNÁ LEGISLATÍVA

Použitie peroxidu je v kozmetických výrobkoch regulované. To znamená, že sa môže používať len za podmienok uvedených v právnom predpise a to nariadení vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov

nezávisle od toho, či sú výrobky spotrebiteľovi ponúkané v lekárňach, v zubných ambulanciách, v drogériách alebo v internetových predajniach. V súčasnosti sa v Európskej únii povoľuje do kozmetických výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu používať peroxid za podmienok uvedených v nasledovnej tabuľke.

Ref. číslo	Látka	O b m e d z e n i a			Podmienky použitia a upozornenia, ktoré musia byť uvedené na obale kozmetického výrobku
		Oblasť aplikácie/použitia	Najvyššia prípustná koncentrácia v kozmetickom výrobku v hmotnostných percentách	Ďalšie obmedzenia a požiadavky	
a	b	c	d	e	f
10	Peroxid vodíka a iné zlúčeniny alebo zmesi, ktoré uvoľňujú peroxid vodíka vrátane peroxidu močoviny a peroxidu zinočnatého Hydrogen peroxide and other compounds or mixtures that release hydrogen peroxide, including carbamide peroxide and zinc peroxide	a) Kozmetické výrobky na ošetrovanie vlasov b) Kozmetické výrobky na ošetrovanie pokožky c) Kozmetické výrobky na spevnenie nechťov d) Kozmetické výrobky na hygienu ústnej dutiny	a) 12 % hm. (40 objemových dielov) peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného b) 4 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného c) 2 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného d) 0,1 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného		a) Použiť vhodné rukavice. a), b), c) Obsahuje peroxid vodíka. Nesmie prísť do kontaktu s očami. Ak príde do kontaktu s očami, ihneď ich vypláchnuť vodou.

Z uvedeného vyplýva, že peroxid je povolený do kozmetických výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu v najvyššie prípustnej koncentrácii 0,1%. Medzi výrobky na starostlivosť o ústnu dutinu patria zubné pasty, gély a prášky, ústne vody, výrobky na bielenie zubov. Takéto výrobky sa môžu uvádzať do obehu voľne a možno ich kúpiť v predajniach drogérií, potravín, na internete ale i v lekárňach. Na trhu sú však výrobky na bielenie zubov, ktoré majú popri kozmetickom aj medicínsky účel použitia a v zmysle platnej legislatívy sú liekom alebo zdravotníckou pomôckou. Ich zaradenie do tejto skupiny výrobkov závisí od vyhlásenia o zhode, v ktorom výrobca deklaruje, ktorý účel použitia je hlavný a ktorý vedľajší a toto vyhlásenie závisí aj od mechanizmu účinku,

ktorým sa tento účel dosiahne. Takéto výrobky musia spĺňať požiadavky uvedené v zákone o lieku, musia byť zaregistrované na Štátnom ústave pre kontrolu liečiv, na obale uvádzať registračné číslo a možno ich zakúpiť iba v lekárňach.

NOVÁ LEGISLATÍVA

Európska komisia členské štáty Európskej únie sa zaoberali problematikou bezpečnosti bieliacich výrobkov niekoľko rokov a výsledkom je nová regulácia peroxidu, uvedená v nasledovnej tabuľke, ktorá nadobudne účinnosť 31. 10. 2012.

Ref. číslo	Látka	O b m e d z e n i a			Podmienky použitia a upozornenia, ktoré musia byť uvedené na obale kozmetického výrobku
		Oblasť Aplikácie / použitia	Najvyššia prípustná koncentrácia v kozmetickom výrobku v hmotnostných percentách	Ďalšie obmedzenia a požiadavky	
a	b	c	d	e	f
10	Peroxid vodíka a iné zlúčeniny alebo zmesi, ktoré uvoľňujú peroxid vodíka vrátane peroxidu močoviny a peroxidu zinočnatého Hydrogen peroxide and other compounds or mixtures that release hydrogen peroxide, including carbamide peroxide and zinc peroxide ^o	a) Zmesi na starostlivosť o vlasy b) Zmesi na starostlivosť o pokožku c) Zmesi na spevnenie nechťov d) Výrobky ústnej hygieny vrátane výplachu ústnej dutiny, zubnej pasty a výrobkov na bielenie alebo zosvetlenie zubov e) Výrobky na bielenie alebo zosvetlenie zubov	a) 12 % hm. (40 objemových dielov) peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného b) 4 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného c) 2 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného d) ≤ 0,1 % hm. peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného e) > 0,1 % ≤ 6 % peroxidu vodíka prítomného alebo uvoľneného	e) Povoľný na predaj len zubným lekárom. Pri každom cykle použitia prvú aplikáciu vykonávajú zubní lekári zmysle smernice 2005/36/ES* alebo sa uskutočňuje pod ich priamym dohľadom, ak je zabezpečená rovnocenná úroveň ochrany. Potom sa výrobok poskytne spotrebiteľovi na dokončenie cyklu. Nie je určený na používanie osobám do 18 rokov.	a) Použite vhodné rukavice. a) b) c) e) Obsahuje hydrogen peroxide. Nesmie prísť do kontaktu s očami. Ak dôjde ku kontaktu s očami, ihneď ich vypláchnuť vodou. e) Koncentrácia prítomného alebo uvoľneného peroxidu vodíka uvedená v percentách. Nie je určený na používanie osobám do 18 rokov. Povoľný na predaj len zubným lekárom. Pri každom cykle použitia prvú aplikáciu vykonávajú zubní lekári alebo sa uskutočňuje pod ich priamym dohľadom, ak je zabezpečená rovnocenná úroveň ochrany. Potom sa výrobok poskytne spotrebiteľovi na dokončenie cyklu.

*Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22.“

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v budúcnosti bude možné používať peroxid v kozmetických výrobkoch na bielenie zubov v koncentrácii od 0,1 – 6,0 % za podmienky, že výrobky nebudú voľne dostupné pre spotrebiteľov. Tieto výrobky bude možné získať len u zubných lekárov, ktorí po prehodnotení zdravotného stavu ústnej dutiny odporučia respektíve neodporučia ich použitie a vykonajú prvú aplikáciu výrobku. Následne poskytnú zvyšnú časť výrobku spotrebiteľovi a ten si ostatné aplikácie vykoná sám v domácom prostredí. Ďalšou podmienkou použitia bude vek spotrebiteľa. Výrobky by nemali byť aplikované osobe mladšej ako 18 rokov. Do dátumu účinnosti nového predpisu môžu byť na trhu iba kozmetické výrobky na bielenie zubov s obsahom peroxidu do 0,1 %.

KONTROLA VÝROBKOV NA BIELENIE

Úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v roku 2011 zisťovali, či sa na slovenskom trhu ponúkajú výrobky na bielenie zubov a či koncentrácia peroxidu neprevyšuje povolený limit 0,1%. Zistilo, že v rámci internetového predaja sú ponúkané rôzne výrobky, najmä pôvodom z USA, ktoré obsahujú peroxidu v koncentrácii vyššej ako 0,1%. Keďže tieto výrobky nespĺňali požiadavky predpisu o kozmetických výrobkoch a pre spotrebiteľa predstavovali riziko poškodenia zdravia, boli nahlásené do rýchleho výstražného systému RAPEX a distribútorom uložený zákaz ich uvádzania do obehu.

Bratislava 7. 11. 2011

Vypracovala: Helena Kohútová, UVZ SR

